

Министарство просвете и спорта Републике Србије
Српско хемијско друштво

Републичко такмичење из хемије
21.05.2005.

Тест за III и IV разред средње школе

Име и презиме

Место и школа

Разред

Не отварајте добијени материјал док Вам се не каже да то учините. Радите пажљиво! У прилогу се налази чиста хартија на којој треба да рачунате. Означите своја рачунања на хартији редним бројем задатка да би комисија могла да прати ваш рад..

РЕЗУЛТАТЕ ОБАВЕЗНО УПИШИТЕ У МЕСТА КОЈА СУ ЗА ТО ПРЕДВИЂЕНА КОД СВАКОГ ЗАДАТКА!

Заокружене вредности које треба употребити код решавања задатака:

Релативне атомске масе: H=1; Li=7; B=11; C=12; N=14; O=16; F=19; Na=23; Mg=24; Al=27; Si=28; P=31; S=32; Cl=35,5; K=39; Ca=40; Cr=52; Mn=55; Fe=56; Co=59; Cu=64; Zn=65; As=75; Br=80; Rb=85; Sr=88; Mo=96; Ag=108; Cd=112; Sn=119; I=127; Cs=133; Ba=137; Hg=201; Pb=207; Bi=209; Ra=226; U=238

Нормални услови: температура = 0⁰C; притисак 101,3 kPa.
Молска запремина: 22,4 dm³/mol при нормалним условима.
Авогадров број: 6×10²³
Универзална гасна константа: 8,314 J/K mol
Фарадејева константа: 96500 C
Планкова константа: 6,62 × 10⁻³⁴ J s

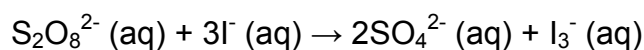
ВРЕМЕ ИЗРАДЕ ТЕСТА ЈЕ 150 МИНУТА

1. Деловањем воде на 1,00 g неког чврстог оксида А настаје 1,49 g киселине Б. Оксид је потпуно изреаговао. Наведена киселина је чврста супстанца. За потпуну неутрализацију 0,149 g те киселине потребно је $36,34 \text{ cm}^3$ раствора натријум-хидроксида концентрације $0,100 \text{ mol/dm}^3$. Написати молекулске формуле оксида А и киселине Б.

A= _____

Б= _____

2. Која од наведених једнакости је тачна за наведену реакцију?

а)

$$\frac{\Delta [\text{I}^-]}{\Delta t} = - \frac{\Delta [\text{I}_3^-]}{\Delta t}$$

г)

$$3 \left\{ \frac{\Delta [\text{I}^-]}{\Delta t} \right\} = \frac{\Delta [\text{S}_2\text{O}_8^{2-}]}{\Delta t}$$

б)

$$-3 \left\{ \frac{\Delta [\text{I}^-]}{\Delta t} \right\} = \left\{ \frac{\Delta [\text{I}_3^-]}{\Delta t} \right\}$$

д)

$$-\frac{1}{3} \left\{ \frac{\Delta [\text{I}^-]}{\Delta t} \right\} = \frac{1}{2} \left\{ \frac{\Delta [\text{SO}_4^{2-}]}{\Delta t} \right\}$$

в)

$$-3 \left\{ \frac{\Delta [\text{I}^-]}{\Delta t} \right\} = 2 \left\{ \frac{\Delta [\text{SO}_4^{2-}]}{\Delta t} \right\}$$

3. Реакција разлагања $\text{PCl}_5 (\text{g}) \rightleftharpoons \text{PCl}_3 (\text{g}) + \text{Cl}_2 (\text{g})$ има константу равнотеже 0,245 на 300°C . Шта се дешава у посуди у којој су концентрације сва три гаса $0,30 \text{ mol/dm}^3$.

- а) концентрација PCl_5 расте а концентрације PCl_3 и Cl_2 опадају
 б) концентрације PCl_5 и Cl_2 расту а концентрација PCl_3 опада
 в) концентрације PCl_3 и Cl_2 расту а концентрација PCl_5 опада
 д) концентрације PCl_3 и PCl_5 расту а концентрација Cl_2 опада
 е) смеша остаје у стању равнотеже

4. Концентрација засићеног раствора водоник-сулфида је $0,1 \text{ mol/dm}^3$.

Колика је концентрација S^{2-} јона у засићеном раствору на pH 2,0?

$K_{a1}=1,0 \times 10^{-7}$, $K_{a2}=1,3 \times 10^{-13}$

_____ mol/dm^3

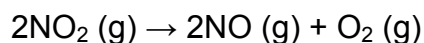
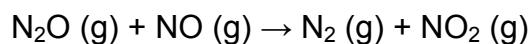
(1 дец. x експ.)

5. Узорак млевеног меса масе 2,000 g разложен је концентрованом сумпорном киселином у присуству катализатора тако да је целокупан азот преведен у амонијум јон. У раствор се дода натријум-хидроксид у вишку и ослобођени амонијак предестилује у $50,00 \text{ cm}^3$ раствора хлороводоничне киселине концентрације $0,6700 \text{ mol/dm}^3$. За неутрализацију вишка киселине потребно је $30,10 \text{ cm}^3$ раствора натријум-хидроксида концентрације $0,6520 \text{ mol/dm}^3$. Одредите проценат азота у месу.

_____ %

(2 дец.)

6. Доле су приказани кораци у реакцији катализованог разлагања азот(I) – оксида. Идентификујте катализатор.

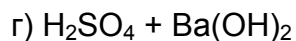
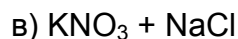
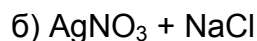
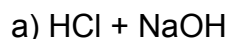

_____

7. Сулфид неког метала се при жарењу на ваздуху квантитативно преводи у оксид. Том приликом маса се не мења. Када се добијени оксид раствори у хлороводоничној киселини и третира вишком водоник-сулфида квантитативно се таложи сулфид чија маса је за 20% већа од масе оксида. Који метал је у питању?

_____

8. Помешане су једнаке запремине раствора концентрација $0,1 \text{ mol/dm}^3$ наведених супстанци. Који пар супстанци ће дати најмању електричну проводљивост.

9. Колика је максимална запремина CO_2 на 25°C и притиску од $101,3 \text{ kPa}$ коју може да веже 100 cm^3 раствора натријум-хидроксида концентрације 1 mol/dm^3 .

_____ dm^3

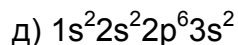
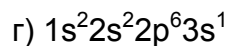
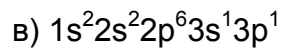
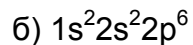
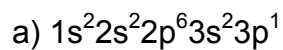
(2 дец.)

10. Гасовита смеша NO_2 и N_2O_4 је у равнотежи. Ако је концентрација N_2O_4 $3,5 \times 10^{-3} \text{ mol/dm}^3$ колика је концентрација NO_2 ? Константа равнотеже је 170 за реакцију $2\text{NO}_2(\text{g}) \rightleftharpoons \text{N}_2\text{O}_4(\text{g})$.

_____ mol/dm^3

(1 дец. x експ.)

11. Заокружити електронску конфигурацију побуђеног стања атома магнезијума (атомски број 12):

12. Колико kWh електричне енергије је потребно за добијање 1 kg алуминијума из истопљене смесе која садржи Al^{3+} ако је напон 2,5 V.

_____ kWh

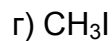
(1 дец.)

13. Колико грама NaCl треба растворити у 100 g 14% NaCl да би се добио раствор масеног удела 18%?

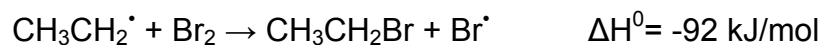
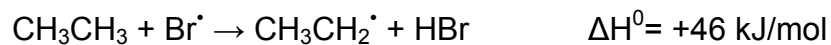
_____ g

(2 дец.)

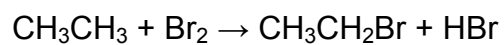
14. Која од наведених супстанци има највишу тачку топљења:

15. При бромовању етана стандардне енталпије појединих реакционих корака су:

Колика је ΔH^0 за реакцију бромовања етана:

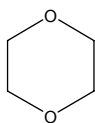

$$\Delta H^0 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ kJ/mol}$$

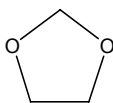
(цео број)

16. Заокружити формулу/формуле ацетала:

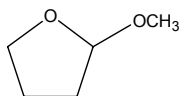
1)

2)

3)

4) $\text{CH}_3\text{OCH}_2\text{OCH}_3$

5) $\text{CH}_3\overset{\text{O}}{\parallel}\text{CCH}_2\overset{\text{O}}{\parallel}\text{CH}$

17. Једињење А формуле $C_7H_{14}O$ нема хирални центар. Реагује са хидроксил-амином а не реагује са Фелинговим реагенсом. У реакцији са $LiAlH_4$ даје производ Б који не садржи хиралан центар. Једињење Б са концентрованом H_2SO_4 даје производ који нема ни оптичке ни геометријске изомере. Написати структурну формулу једињења А.

---

18. Заокружити погрешан назив/погрешне називе.

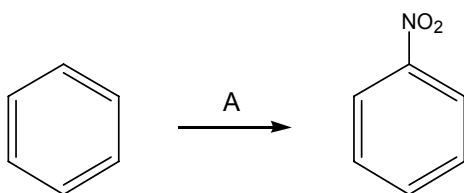
- 1) 2-етил-хексан
- 2) 1-диметил-циклохексан
- 3) 2-метил-циклохексен
- 4) 1-фенил-етанал
- 5) етокси-етан

19. Супстанца А има формулу C_6H_8 . 8 г супстанце А реагује са $4,48 dm^3$ (н. у.) водоника. Кад 8 г супстанце А реагује са 16 г брома настаје само један производ, не рачунајући оптичке изомере. Написати структурну формулу једињења А.

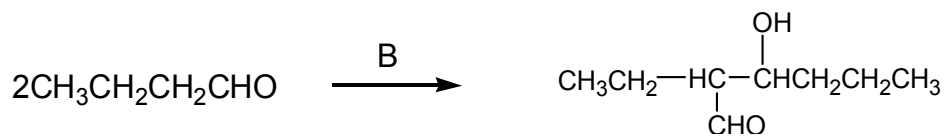
20. Допунити следеће reakcije (unesite reaktante kako je naznachen):

a)

A = _____

b)

B = _____

b)

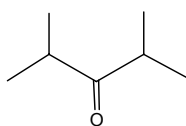

C = _____

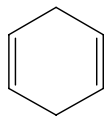

Кључ за III разред

1.	A = P ₄ O ₆ или P ₂ O ₃	1,5
	B = H ₂ PHO ₃ или H ₃ PO ₃	1,5
2.	д)	3
3.	а)	3
4.	1,3 x 10 ⁻¹⁷	3
5.	9,72%	3
6.	NO	3
7.	Cu	3
8.	г)	3
9.	2,45 dm ³	3
10.	4,5 x 10 ⁻³	3
11.	в)	3
12.	7,5 kWh	3
13.	4,88 g	3
14.	в)	3
15.	ΔH ⁰ = -46 kJ/mol	3
16.	2, 3, 4	3
17.		3

18.	1, 2, 3, 4	3
19.		3

20.	а) A = HNO ₃ , H ₂ SO ₄	1
	б) B = OH ⁻ (NaOH или KOH)	1
	в) C = (CH ₃) ₂ CHCH ₂ X (X је халоген)	1